

**Εθνική Αρχή
Ανώτατης Εκπαίδευσης**
Hellenic Authority
for Higher Education

1
2
0
2

ετήσια έκθεση

για την ποιότητα
της ανώτατης
εκπαίδευσης

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

© ΕΘΑΑΕ, 2022

Το παρόν έργο αδειοδοτείται υπό τους όρους της άδειας Creative Commons

Αναφορά Δημιουργού - Μη εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0.

Για να δείτε αντίγραφο της άδειας αυτής επισκεφτείτε τον ιστότοπο <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Αριστέιδου 1 & Ευριπίδου 2 - 105 59 Αθήνα

1ος - 4ος όροφος

T: +30 210 9220944 - W: www.ethaae.gr - E: secretariat@ethaae.gr

Προτεινόμενος τρόπος αναφοράς:

ΕΘΑΑΕ (2022), Ετήσια έκθεση για την ποιότητα της ανώτατης εκπαίδευσης 2021, Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης, Αθήνα

Πρόλογος

Το 2021, η Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης συνέχισε με σταθερά βήματα αλλά και εντατικούς ρυθμούς να προωθεί τους στρατηγικούς της στόχους για την εκπλήρωση της αποστολής της και των βασικών της αρμοδιοτήτων για τη διασφάλιση υψηλής ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση.

Το έργο της πιστοποίησης των Εσωτερικών Συστημάτων Διασφάλισης Ποιότητας (ΕΣΔΠ) των ελληνικών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων ολοκληρώθηκε με επιτυχία με την πιστοποίηση και των τελευταίων 3 συστημάτων και τα συμπεράσματα των εκθέσεων πιστοποίησης δείχνουν τη σημαντική βελτίωση που επέφερε στα Ιδρύματα η λειτουργία των ΕΣΔΠ. Η όλη διαδικασία ανέδειξε -και μένει να αποδείξει ακόμη περισσότερο τα επόμενα χρόνια- ότι οι προσπάθειες για τη συστηματική παρακολούθηση των ακαδημαϊκών λειτουργιών μέσω των θεσμοθετημένων διαδικασιών ποιότητας αποδίδουν καρπούς και σημαντικά οφέλη για τα ΑΕΙ. Εξίσου σημαντικό είναι και το γεγονός ότι αποδεικνύεται ότι έχει πλέον αναπτυχθεί κουλτούρα ποιότητας στα Ιδρύματα και ότι η ακαδημαϊκή κοινότητα έχει, στη συντριπτική της πλειονότητα, αποδεχθεί τις διαδικασίες εξωτερικής αξιολόγησης των Ιδρυμάτων και των μονάδων τους από τους εμπειρογνώμονες. Με το θετικό αυτό πρόσημο γίνονται, πλέον, ουσιαστικές προσπάθειες περαιτέρω οργάνωσης και βελτίωσης της εσωτερικής επικοινωνίας μεταξύ ΜΟΔΙΠ και ακαδημαϊκών μονάδων σε κάθε Ιδρυμα για τη βέλτιστη λειτουργία.

Η πιστοποίηση των Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) συνεχίστηκε απρόσκοπτα καθόλη τη διάρκεια του έτους και συνολικά πιστοποιήθηκαν 100 ΠΠΣ, μεταξύ των οποίων και ένα Ξενόγλωσσο. Οι εκθέσεις πιστοποίησης των ΠΠΣ καταγράφουν βελτίωση της ποιότητας των σπουδών, σημαντικές προσπάθειες των Ιδρυμάτων να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των προτύπων ποιότητας της ΕΘΑΑΕ, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα και την απόσταση που πρέπει να διανυθεί για την αντιμετώπιση χρόνιων, κυρίως, αδυναμιών, όπως ο μικρός αριθμός διδασκόντων και ο μεγάλος φόρτος εργασίας τους, το έλλειμμα αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών, η μειωμένη χρηματοδότηση και το ζήτημα της διασύνδεσης με την αγορά εργασίας.

Μετά από την επιτυχή έκβαση που είχαν, κατά το προηγούμενο έτος, οι προτάσεις της Αρχής για αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου για τη διασφάλιση της συμμετοχής φοιτητή στις Επιτροπές Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (ΕΕΑΠ) κατά τα ευρωπαϊκά πρότυπα, η ΕΘΑΑΕ προχώρησε γρήγορα

και αποτελεσματικά στην υλοποίηση των σχετικών διατάξεων με τη δημιουργία Μητρώου Φοιτητών. Στο πλαίσιο αυτό, και μετά από έκδοση δημόσιας πρόσκλησης ενδιαφέροντος, η Αρχή έλαβε περισσότερες από εκατό αιτήσεις φοιτητών/τριών και ενέταξε τους επιλέξιμους υποψηφίους στο Μητρώο, μετά από την έγκριση των αιτήσεών τους από το Συμβούλιο Αξιολόγησης και Πιστοποίησης.

Στο πλαίσιο της γνωμοδοτικής της αρμοδιότητας, η ΕΘΑΑΕ πραγματοποίησε το 2021, για πρώτη φορά, μελέτη για τον καθορισμό των κριτηρίων για την κατανομή του 20% της ετήσιας δημόσιας χρηματοδότησης από το ΥΠΑΙΘ στα ΑΕΙ, βάσει ποιοτικών δεικτών και των επιτευγμάτων των ΑΕΙ. Τον Ιούλιο του 2021, δημοσιοποιήθηκε η εισήγηση του Ανώτατου Συμβουλίου προς το ΥΠΑΙΘ για τον αλγόριθμο κατανομής της ετήσιας συνολικής δημόσιας χρηματοδότησης του Υπουργείου στα ΑΕΙ, που περιλαμβάνει i) τον τρόπο κατανομής του 80% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης του ΥΠΑΙΘ στα ΑΕΙ με αντικειμενικά κριτήρια και ii) τον τρόπο κατανομής του 20% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης του ΥΠΑΙΘ προς τα ΑΕΙ με ποιοτικά κριτήρια. Η εισήγηση αυτή αποτέλεσε προϊόν εντατικής εργασίας και διαρκούς συνεργασίας μεταξύ των μελών του Ανώτατου Συμβουλίου, με συνεχείς βελτιώσεις και προσαρμογές, ως αποτέλεσμα της διαβούλευσης με τα Ιδρύματα και των σχετικών συζητήσεων σε αλληπαλήληθες Συνόδους Πρυτάνεων. Η εισήγηση του ΑΣΥ έγινε δεκτή από το ΥΠΑΙΘ και μνημονεύεται στην ΥΑ 154781/Ζ1/30-11-2021 (ΦΕΚ 5629/2-12-2021/τ.Β), βάσει της οποίας τα Ιδρύματα κατέθεσαν για πρώτη φορά τις ετήσιες εκθέσεις επιδόσεων τους στην ΕΘΑΑΕ, στη βάση πραγματικών ποσοτικών στοιχείων και δεδομένων ποιότητας, αναδεικνύοντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, στα εξωτερικά συνεργαζόμενα μέρη, πτυχές του ακαδημαϊκού και ερευνητικού προφίλ τους. Όπως σε κάθε πρώτη υλοποίηση μιας νέας διαδικασίας, έτσι και στην περίπτωση της υποβολής στην ΕΘΑΑΕ των εκθέσεων επιδόσεων από τα ΑΕΙ και της εφαρμογής του αλγορίθμου κατανομής από την ΕΘΑΑΕ, εντοπίστηκαν σημεία που χρήζουν βελτίωσης ώστε να γίνουν οι απαραίτητες προσαρμογές και το σύστημα να λειτουργεί κάθε χρόνο και πιο αντιπροσωπευτικά και αποτελεσματικά, πάντοτε προς όφελος του συνόλου της ακαδημαϊκής κοινότητας και ευρύτερα της κοινωνίας.

Αξίζει, ακόμη, να υπογραμμιστεί ότι η ΕΘΑΑΕ, εστιάζοντας στο θέμα της σύνδεσης των σπουδών με την αγορά εργασίας, πραγματοποίησε, το 2021, σχετι-

κή μελέτη με στόχο την ανάδειξη των ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προοπτικών των αποφοίτων των υφιστάμενων Τμημάτων, μετά τις συγχωνεύσεις Ιδρυμάτων του τεχνολογικού και πανεπιστημιακού τομέα την περίοδο 2018-2019. Τα συμπεράσματα της μελέτης αυτής για τον ακαδημαϊκό χάρτη και τις προοπτικές απασχόλησης των αποφοίτων παρουσιάζονται στο Γ' μέρος της Έκθεσης.

Όπως κάθε χρόνο, η Αρχή πραγματοποίησε συναντήσεις εργασίας με τα ενδιαφερόμενα μέρη (ΑΕΙ, ΥΠΑΙΘ, επιμελητήρια και επαγγελματικές ενώσεις), οργάνωσε πληθώρα ενημερωτικών τηλεδιασκέψεων για τα θέματα διασφάλισης ποιότητας τόσο με τα ΑΕΙ όσο και με μέλη των ΕΕΑΠ στο πλαίσιο εκπαίδευσής τους, ενώ συνεργάστηκε με φορείς (ΕΛΣΤΑΤ, ΕΚΤ, κ.ά.) για θέματα συγκέντρωσης δεδομένων της Ανώτατης Εκπαίδευσης και υπέγραψε μνημόνιο

συνεργασίας με το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ) με αντικείμενο την απασχόληση των αποφοίτων.

Τέλος, αξίζει να τονιστεί διακριτά και το εύρος και η ποιότητα της εργασίας του προσωπικού της Αρχής, το οποίο αν και αριθμητικά περιορισμένο, κατάφερε με συστηματικότητα και ακούραστη προσπάθεια, υπό την καθοδήγηση της Διοίκησης και με τήρηση των εσωτερικών διαδικασιών ποιότητας και ελέγχου, να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του έργου της ΕΘΑΑΕ.

Η έκθεση συντάχθηκε από ομάδα εργασίας και εγκρίθηκε ομόφωνα στη συνεδρίαση με αριθμό 41/30-11-2022 του Ανώτατου Συμβουλίου της Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης. Υποβάλλεται στη Βουλή των Ελλήνων και την Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Ο Πρόεδρος

Καθηγητής Περικλής Α. Μήτκας

Εισαγωγή

Η ΕΘΑΑΕ, στο πλαίσιο της αποστολής της για την επίτευξη υψηλής ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης της χώρας, πραγματοποιεί ετησίως (α) ανασκόπηση των εξελίξεων στην ανώτατη εκπαίδευση σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο με σκοπό τη συστηματική παρακολούθηση και στρατηγική αξιολόγηση τόσο του εξωτερικού, όσο και του εσωτερικού περιβάλλοντος της ελληνικής Ανώτατης Εκπαίδευσης, (β) αποτύπωση της παρούσας διάρθρωσης του εθνικού ακαδημαϊκού χάρτη, γ) εφαρμογή δράσεων για τη διασφάλιση και τη βελτίωση της ποιότητας των ΑΕΙ και δ) την υλοποίηση της οργανωτικής και λειτουργικής ανάπτυξης της Αρχής. Η ετήσια έκθεση παρουσιάζει το σύνολο της ετήσιας δραστηριότητας της Αρχής και στους τέσσερις παραπάνω πυλώνες.

Στο Α' μέρος της έκθεσης παρουσιάζεται η ανασκόπηση του εθνικού και διεθνούς περιβάλλοντος και αναλύονται τα συνολικά μεγέθη της ανώτατης εκπαίδευσης με τη μορφή διεθνών 'μακροδεικτών', οι οποίοι συγκρίνονται με τους αντίστοιχους ελληνικούς.

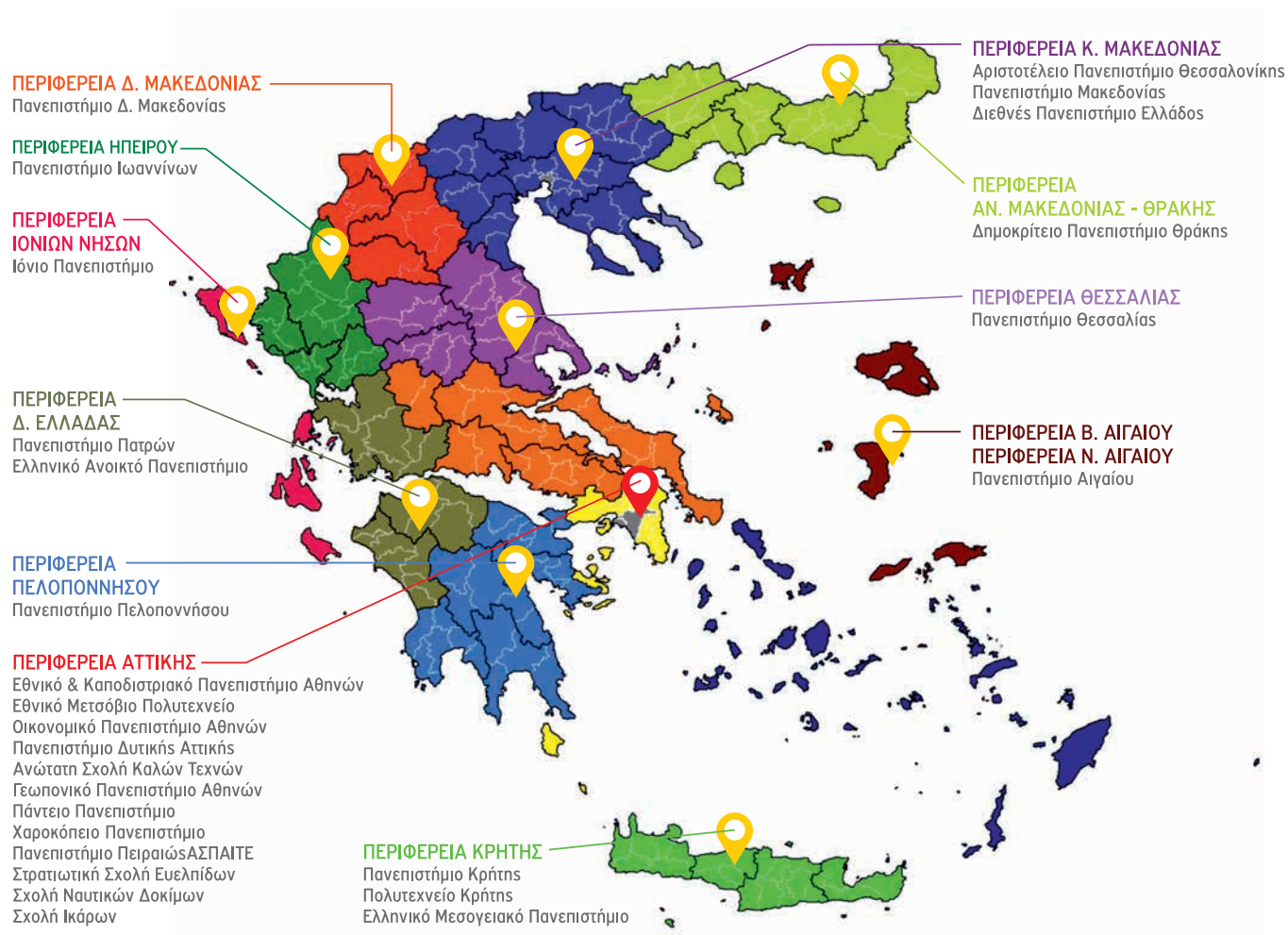
Στο Β' μέρος της έκθεσης η ΕΘΑΑΕ παρουσιάζει **α)** το αναλυτικό προφίλ των ΑΕΙ της χώρας με τα βασικά μεγέθη και δείκτες των δραστηριοτήτων τους, καθώς

και τη συνολική διάρθρωση του ακαδημαϊκού χάρτη, **β)** μελέτες της ΕΘΑΑΕ για τα νέα αναδυόμενα ζητήματα που άπτονται της αποστολής και των δραστηριοτήτων των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.

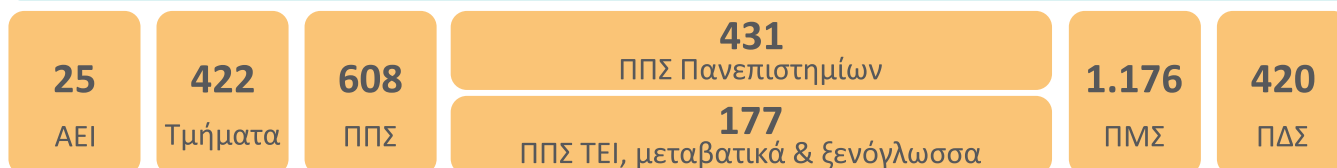
Στο Γ' μέρος της έκθεσης η ΕΘΑΑΕ παρουσιάζει τις δράσεις της για τη διασφάλιση ποιότητας των ΑΕΙ καθώς και τις δράσεις για τη βελτίωση της ποιότητας των δραστηριοτήτων, των αποτελεσμάτων και επιτευγμάτων τους. Ειδικότερα παρουσιάζονται α) τα συμπεράσματα της εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης β) οι μελέτες που πραγματοποίησε η ΕΘΑΑΕ για την απασχόληση των αποφοίτων και τη διάρθρωση του ακαδημαϊκού χάρτη καθώς και γ) η πρόταση για την κατανομή της χρηματοδότησης των ΑΕΙ με βάση τα αντικειμενικά κριτήρια της λειτουργίας τους και τις επιδόσεις και τα επιτεύγματά τους.

Στο Δ' Μέρος της έκθεσης παρουσιάζονται αναλυτικά η οργανωτική και λειτουργική ανάπτυξη της Αρχής, η οικονομική και η διοικητική της λειτουργία και η στελέχωσή της. Ειδικότερα, παρουσιάζονται οι δραστηριότητες που ανέπτυξαν τα όργανα διακυβέρνησης και οι οργανικές μονάδες της ΕΘΑΑΕ, καθώς και οι δράσεις συνεργασίας με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Ο χάρτης της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης (2021)

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

ΦΟΙΤΗΤΕΣ & ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ & ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Πηγή: ΟΠΕΣΠ 2021 (28/06/2021)

Μέρος Α΄

Επισκόπηση των εξελίξεων στην Ανώτατη Εκπαίδευση και η θέση της Ελλάδας στον διεθνή χώρο

Η ανοδική πορεία του πλήθους πτυχιούχων ανώτατης εκπαίδευσης

Κατά το 2021 σημειώνονται σημαντικές εξελίξεις στην εθνική και τη διεθνή σκηνή στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης. Σχεδόν το 40% με 50% των πολιτών παγκοσμίως, και το 43% των νέων στην Ελλάδα κατέχουν τίτλο ανώτατης εκπαίδευσης, προσδίδοντας της μαζικό χαρακτήρα. Μάλιστα, η τελευταία δεκαετία απέβη κρίσιμη περίοδος για την εξέλιξη αυτή, με την ετήσια μεταβολή των πτυχιούχων να έχει σταθερά θετικό πρόσημο. Οι γυναίκες αποτελούν πλέον την πολυπλη-

θέστερη μερίδα των πτυχιούχων, διεθνώς, ενώ στην Ελλάδα υπερτερούν κατά 14,5% έναντι των ανδρών.

Οι αριθμοί των κατόχων πτυχίου ανώτατης εκπαίδευσης αυξάνονται διαρκώς. Δεδομένου ότι το εκπαιδευτικό επίπεδο των πολιτών σχετίζεται άμεσα, όχι μόνο με την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική ευημερία, αλλά και με την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του πολιτισμού, οι προσπάθειες κυβερνήσεων και διεθνών οργανισμών στοχεύουν στη συνεχή αναβάθμισή του.

Η εργασιακή προοπτική των αποφοίτων

Η απασχόληση των πτυχιούχων και η πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας είναι μια σημαντική πτυχή των αυξανόμενων ρυθμών παραγωγής αποφοίτων διεθνώς. Είναι γεγονός ότι η προοπτική απασχόλησης καθώς και το επίπεδο αμοιβών παραμένουν ως τα ισχυρότερα κίνητρα για τους νέους που στρέφονται προς την Ανώτατη Εκπαίδευση. Ωστόσο η Ελλάδα αντιμετωπίζει συγκριτικά μειωμένα ποσοστά απασχόλησης των νέων πτυχιούχων στο επίπεδο του 70%, ενώ ο ευρωπαϊκός μέσος όρος ανέρχεται σε 82% και ο μέσος όρος των χωρών του ΟΟΣΑ σε 83%. Τα ποσοστά αυτά συσχετιζόμενα με το ποσοστό ανεργίας των νέων αποφοίτων (17% έναντι 10% μέσο ποσοστό των χωρών του ΟΟΣΑ) δεν συντελούν μόνο σε μια δυσμενή εικόνα για τη χώρα, αλλά κυρίως δημιουργούν δυσσώμενες προοπτικές απασχόλησης των αποφοίτων της. Το χαμηλότερο επίπεδο αποδοχών για τους αποφοίτους στην Ελλάδα (διαφορά 12 ποσοστιαίες μονάδες από το μέσο ποσοστό των χωρών του ΟΟΣΑ) προστίθεται στα αρνητικά χαρακτηριστικά της προοπτικής απασχόλησής τους.

Είναι βέβαιο ότι η διασφάλιση της καλύτερης πρόσβασης των αποφοίτων στην αγορά εργασίας αποτελεί διαρθρωτικό στοιχείο της παρεχόμενης ανώτατης εκπαίδευσης, έτσι ώστε τα ακαδημαϊκά προσόντα και

οι δεξιότητες που αποκτούν οι απόφοιτοι να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της. Είναι, επίσης, βέβαιο ότι και οι επικρατούσες συνθήκες στην αγορά εργασίας συνιστούν μια άλλη ομάδα παραγόντων, στην οποία πρέπει να εστιάσει η χώρα, ώστε να αξιοποιήσει με τον καλύτερο τρόπο το προσφερόμενο ανθρώπινο κεφάλαιο που συνιστούν οι απόφοιτοι της ανώτατης εκπαίδευσης.

Η βελτίωση των ποσοστών απασχόλησης, η μείωση των ποσοστών ανεργίας και η αύξηση του επιπέδου αμοιβών των αποφοίτων της ανώτατης εκπαίδευσης, συνιστούν ειδική πρόκληση για τη χώρα μας. Ιδιαίτερα ανησυχητικό είναι το χαμηλό ποσοστό απασχόλησης των αποφοίτων στις ηλικίες από 25-34, γεγονός που εν μέρει μπορεί να αποδοθεί στις συνθήκες της πανδημίας που επηρέασαν αρνητικά την αγορά εργασίας κατά το 2020-21.

Η μελέτη που εκπόνησε η ΕΘΑΑΕ, κατά το έτος 2021, για την απασχόληση των αποφοίτων (η οποία παρουσιάζεται στο Γ΄ μέρος της έκθεσης), καθώς και οι στρατηγικές επιλογές στην ανώτατη εκπαίδευση για την αναδιάρθρωση των προγραμμάτων σπουδών και την πλαισίωσή τους με υπηρεσίες διασύνδεσης σπουδών και αγοράς εργασίας, δείχνουν τον δρόμο για τη βελτίωση της εργασιακής προοπτικής των αποφοίτων.

Η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα των σπουδών

Ο φοιτητικός πληθυσμός, το διδακτικό προσωπικό και η δημόσια χρηματοδότηση αποτελούν τις κύριες συνιστώσες στην ακαδημαϊκή δραστηριότητα της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Ένα βασικό αποτέλεσμα της δραστηριότητας αυτής είναι η ολοκλήρωση των σπουδών εντός

της κανονικής διάρκειας των σπουδών. Η συγκριτική μελέτη των σχετικών μεγεθών έδειξε ότι η Ελλάδα υπερτερεί φαινομενικά στον φοιτητικό πληθυσμό ως ποσοστό του γενικού πληθυσμού της χώρας (7,5%), έναντι του αντίστοιχου μέσου ποσοστού των χωρών

του ΟΟΣΑ (4,03%). Ωστόσο, στον φοιτητικό πληθυσμό της Ελλάδας προσμετρώνται και οι μη ενεργοί φοιτητές, οι οποίοι εμφανίζονται ως εγγεγραμμένοι, με αποτέλεσμα την πηλασματική διόγκωση του ποσοστού. Ως προς το διδακτικό προσωπικό, όμως, η Ελλάδα εμφανίζει ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά (0,16%) σε επίπεδο ευρωπαϊκών χωρών (0,31%), όταν το πλήθος του αναχθεί στον γενικό πληθυσμό της χώρας. Η αναλογία φοιτητών ανά μέλος διδακτικού προσωπικού παρουσιάζει επίσης μια υπερβολικά υψηλή τιμή (47 φοιτητές ανά διδάσκοντα) έναντι της μέσης ευρωπαϊκής αναλογίας (13 φοιτητές ανά διδάσκοντα). Η υψηλή αναλογία οφείλεται αφενός στον διογκωμένο αριθμό φοιτητών που περιλαμβάνει και μη ενεργούς, αφετέρου στον πραγματικά μικρό αριθμό των διδασκόντων. Η συνολική χρηματοδότηση που αξιοποίησαν τα ΑΕΙ,

κατά το έτος 2021, αυξήθηκε μόνο κατά 1,2% από το προηγούμενο έτος (2020), σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΘΑΑΕ, κατά δήλωση των Ιδρυμάτων. Τέλος, η χώρα μας παρουσιάζει ένα πολύ χαμηλό ποσοστό ολοκλήρωσης των σπουδών, συγκριτικά με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, αφού η αναλογία των αποφοίτων στον φοιτητικό πληθυσμό είναι μόλις 8,65% έναντι του ευρωπαϊκού 23%. Και εδώ όμως το αποτέλεσμα περιλαμβάνει και τους μη ενεργούς φοιτητές, αριθμός ο οποίος λειτουργεί σε βάρος της αναλογίας αυτής.

Σε κάθε περίπτωση, η χώρα πρέπει να αυξήσει το διδακτικό προσωπικό και τη διαθέσιμη χρηματοδότηση, να διευθετήσει το πρόβλημα των μη ενεργών φοιτητών και να εστιάσει στην ταχύτερη ολοκλήρωση των σπουδών, ώστε οι πόροι που επενδύονται στην Ανώτατη Εκπαίδευση να αποδίδουν αξιόλογο αποτέλεσμα.

Η ακαδημαϊκή έρευνα και η διεθνής ανταγωνιστικότητά της

Η ερευνητική δραστηριότητα των ελληνικών ΑΕΙ βρίσκεται, όπως και στα προηγούμενα έτη, σε ένα καλό, συγκριτικά, επίπεδο, ιδιαίτερα στην παραγωγή επιστημονικών δημοσιεύσεων καθώς και τη διεθνή αναγνώρισή τους, σύμφωνα με τους διεθνείς βιβλιομετρικούς δείκτες. Ωστόσο, η χώρα συγκριτικά από την αρχή της δεκαετίας (2011) έως σήμερα, έχει παρουσιάσει σχετική υποχώρηση στις επιδόσεις της έρευνας. Μια διαχρονική σύγκριση αναδεικνύει ότι οι ερευνητικές δημοσιεύσεις ανά ερευνητή υποχώρησαν από 0,75 το 2011 στο 0,55 το 2020. Τα Πανεπιστήμια βρίσκονται στην τρίτη θέση στη συμμετοχή τους στη χρηματοδότηση ερευνητικών προγραμμάτων στο ευρωπαϊκό ανταγωνιστικό πρόγραμμα Ορίζοντας, μετά από τα ερευνητικά κέντρα και τις επιχειρήσεις, παρόλο που διαθέτουν το πολυπληθέστερο ερευνητικό δυναμικό και ερευνητικές υποδομές μεταξύ των τριών κατηγορι-

ών φορέων. Συνεπώς, η έρευνα, ένα ιδιαίτερα ανταγωνιστικό κομμάτι της ακαδημαϊκής δραστηριότητας και της αποστολής των ΑΕΙ, χρειάζεται την προσοχή της πολιτείας και των Ιδρυμάτων.

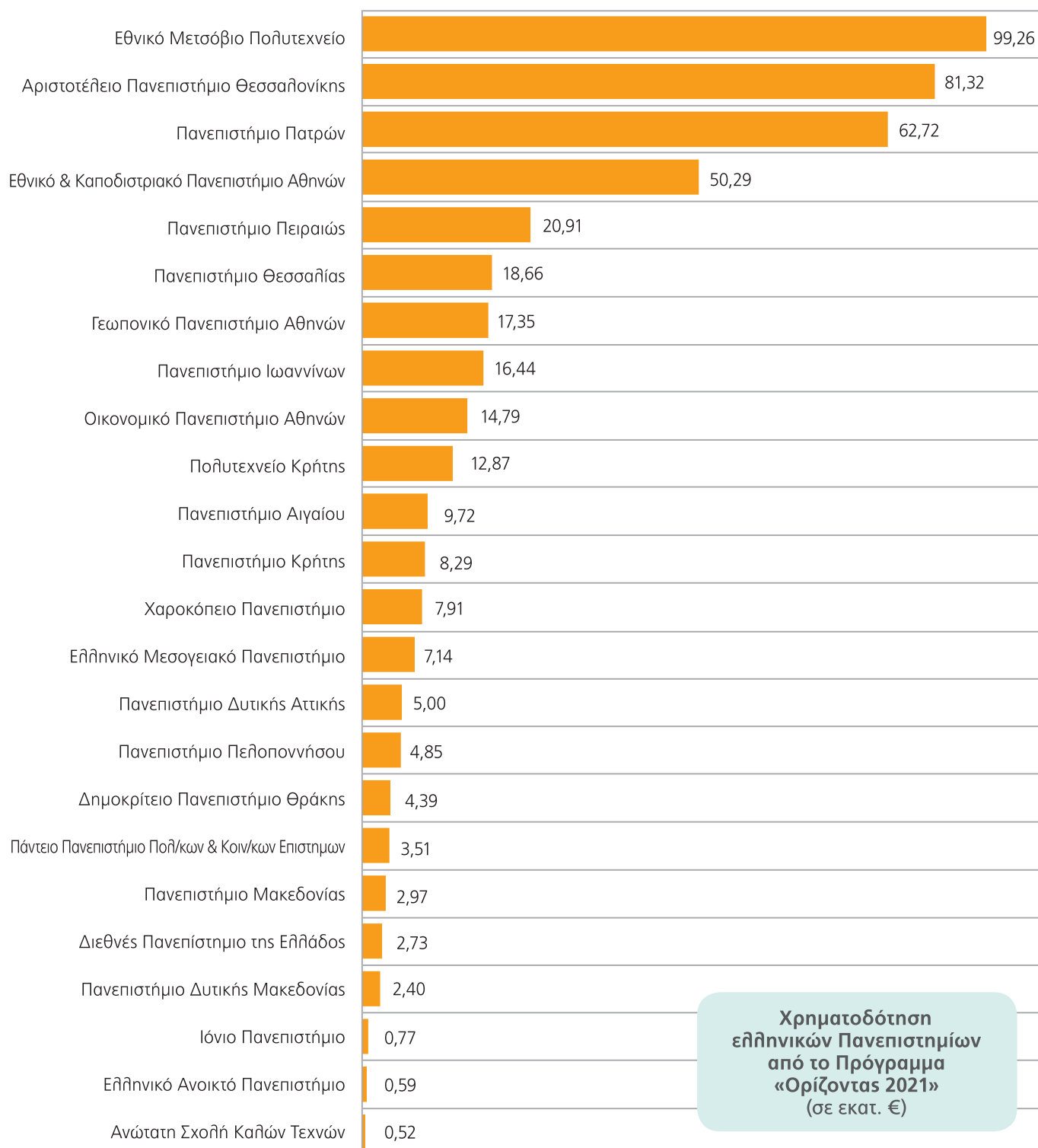
Παρόλη τη θετική εικόνα για την ερευνητική δραστηριότητα της χώρας, η συμβολή των ΑΕΙ δεν προβάλλεται επαρκώς. Τα ΑΕΙ, ενώ διαθέτουν το πολυπληθέστερο ερευνητικό δυναμικό, καθώς και το μεγαλύτερο μέρος των ερευνητικών επιδόσεων, αναλογικά υστερούν στις ερευνητικές χρηματοδοτήσεις. Τα ΑΕΙ θα πρέπει να σχεδιάζουν και να υλοποιούν μια ειδική ερευνητική στρατηγική ώστε να μπορούν να ανταγωνιστούν άλλους φορείς σε εθνικό και σε διεθνές επίπεδο. Είναι επίσης σημαντικό, στο πλαίσιο της εθνικής στρατηγικής για την Ανώτατη Εκπαίδευση, να σχεδιαστούν ειδικές δράσεις για την υποστήριξη και την ενίσχυση της ακαδημαϊκής έρευνας.

Μέρος Β1' Η Ανώτατη Εκπαίδευση στην Ελλάδα

Προφίλ, βασικά μεγέθη και δείκτες των ΑΕΙ

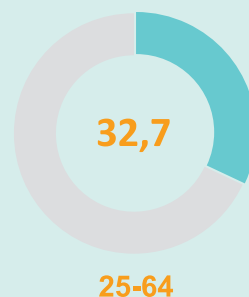
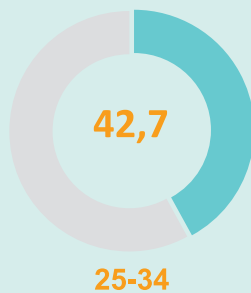
Η ΕΘΑΑΕ αποτυπώνει την αναλυτική εικόνα του ακαδημαϊκού χάρτη όπως ισχύει κατά το 2021, τα Ιδρύματα, τα Τμήματα και τα Προγράμματα Σπουδών, με τη γεωγραφική διάσταση και τα ειδικότερα μεγέθη τους, όπως τον φοιτητικό πληθυσμό, το διδακτικό προσωπικό και

τους επιτυχόντες. Επιπλέον παρατίθενται στοιχεία για την ερευνητική τους δραστηριότητα και τη χρηματοδότησή τους, τα επιτεύγματα από τη συμμετοχή τους στην ευρωπαϊκή χρηματοδοτούμενη έρευνα καθώς και τις επιδόσεις τους στις διεθνείς λίστες κατάταξης.

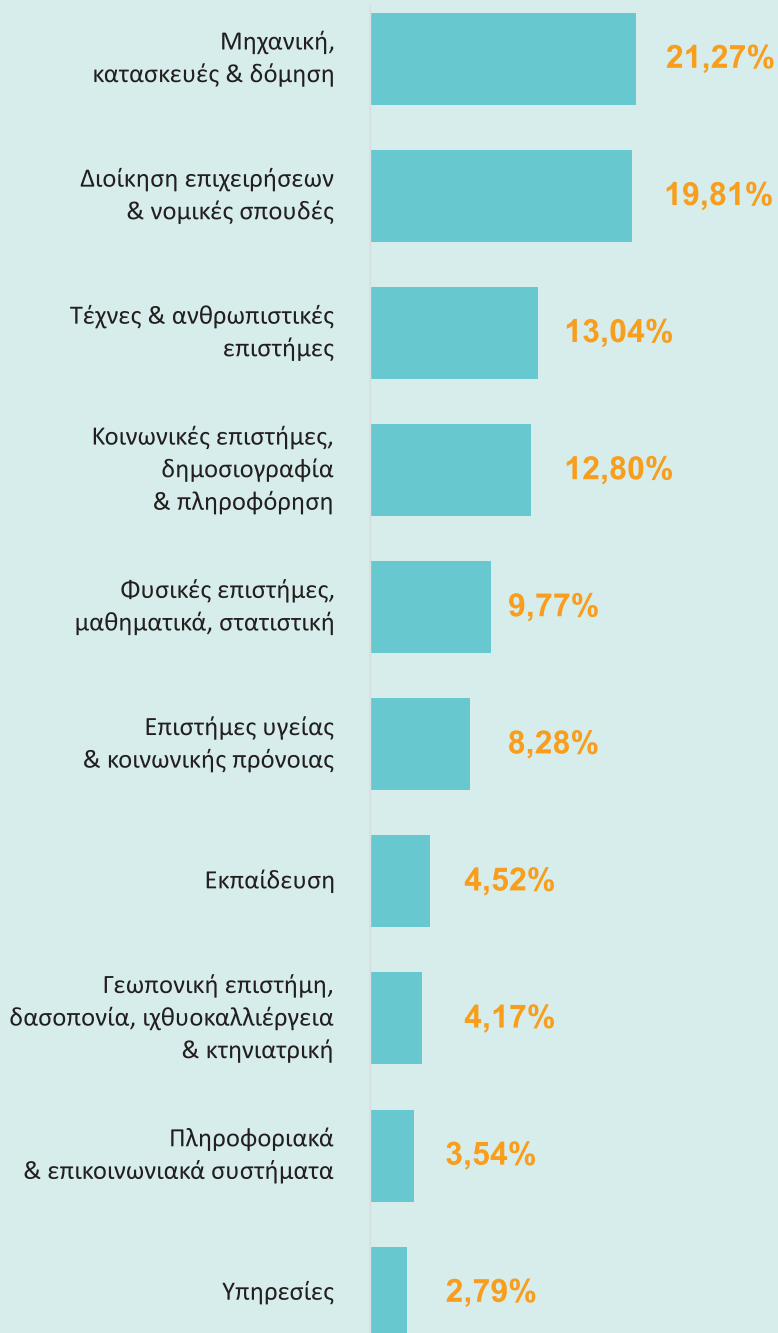

Η Ελληνική Ανώτατη Εκπαίδευση σε αριθμούς

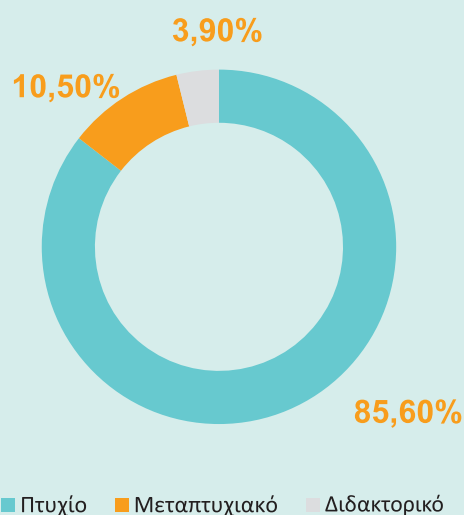
**% πληθυσμού με πτυχίο
Ανώτατης Εκπαίδευσης**

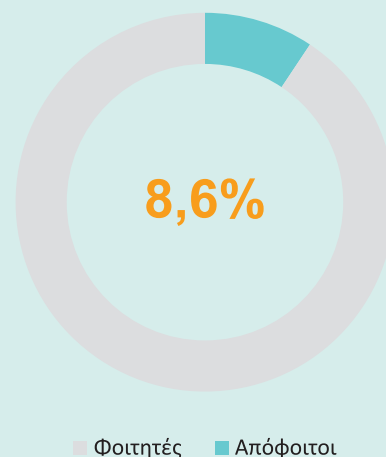
% Κατανομή Φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών στην Ελλάδα

**% Φοιτητών
ανά επίπεδο σπουδών**

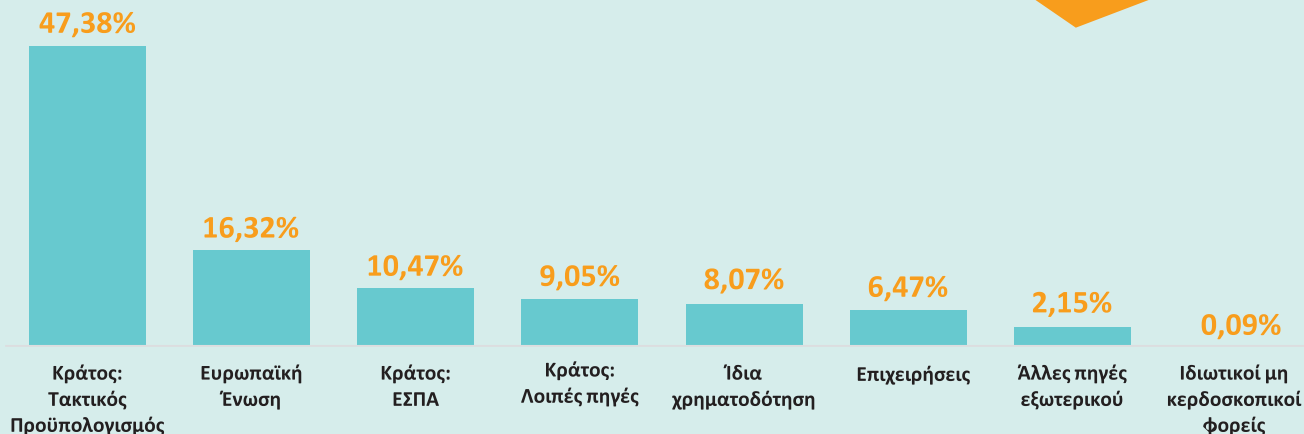

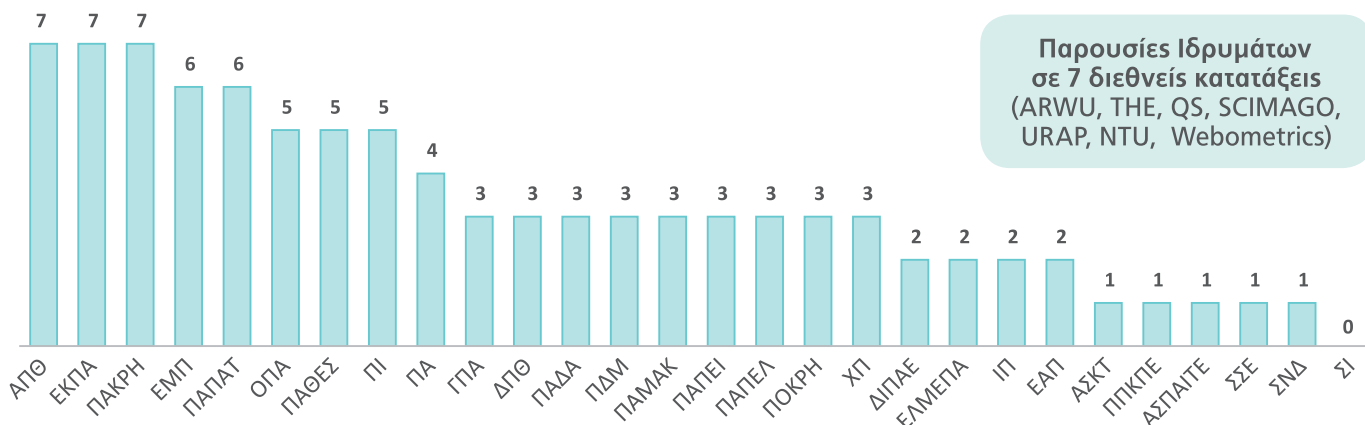
Απόφοιτοι προς Φοιτητές

Η Ελληνική Ανώτατη Εκπαίδευση σε αριθμούς

% Δαπανών για Ε&Α, ανά πηγή προέλευσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση το 2020

Παρουσίες Ιδρυμάτων σε 7 διεθνείς κατατάξεις (ARWU, THE, QS, SCIMAGO, URAP, NTU, Webometrics)

Μια σειρά από νομοθετικές παρεμβάσεις που άρχισαν από το 2020 και συνεχίστηκαν κατά το έτος 2021, επιχειρούν την επίλυση χρόνιων προβλημάτων, όπως είναι η εφαρμογή της ελάχιστης βάσης εισαγωγής (ΕΒΕ), η ενίσχυση της ασφάλειας των ακαδημαϊκών χώρων και του περιβάλλοντος, αλλά και η θεσμοθέτηση των ξενόγλωσσων προπτυχιακών προγραμ-

μάτων και των προγραμμάτων διεθνούς συνεργασίας. Κατά το έτος 2021, η τελευταία θεσμική αλληλαγή συνοδεύτηκε και από την προκήρυξη των δράσεων διεθνοποίησης των ΑΕΙ με χρηματοδότηση του προγράμματος ΕΣΠΑ, η οποία αναμένεται να αλλιάξει τη σημερινή εικόνα της διάρθρωσης των προγραμμάτων σπουδών των ΑΕΙ.

Μέρος Β2' **Επιλεγμένα επίκαιρα θέματα της ανώτατης εκπαίδευσης**

Τα νέα αναδυόμενα ζητήματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Στη δεύτερη ενότητα του Β' Μέρους της έκθεσης, η ΕΘΑΑΕ παρουσιάζει κάποιες από τις πρόσφατες εξελίξεις στον διεθνή και ευρωπαϊκό χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης που επηρεάζουν θέματα της εθνικής στρατηγικής για τον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης, όπως είναι η θεσμοθέτηση ενός νέου συστήματος αναγνώρισης δεξιοτήτων, τα μικροδιαπιστευτήρια, η νέα προσέγγιση στη χρήση και διάδοση των νέων γνώσεων μέσω της «Ανοικτής Επιστήμης» καθώς και η ίδρυση και λειτουργία των «οικοσυστημάτων καινοτομίας» με τη συμμετοχή και δράση των πανεπιστημίων. Ειδικότερα:

- Στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης, αισθητή είναι η ανάληψη νέων θεσμικών πρωτοβουλιών από την εισαγωγή των μικροδιαπιστευτηρίων (microcredentials) στη διαδικασία αναγνώρισης δεξιοτήτων ως τα μαθησιακά αποτελέσματα των προγραμμάτων σύντομης διάρκειας. Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται το ιστορικό, οι λόγοι καθιέρωσής τους, η

χρήση τους και τα προγράμματα από τα οποία χορηγούνται. Τα βασικά δομικά χαρακτηριστικά της ευρωπαϊκής προσέγγισης για τα μικροδιαπιστευτήρια αναφέρονται στον κοινό ορισμό και την περιγραφή τους, την αντιστοίχισή τους στο ευρωπαϊκό και το εθνικό πλαίσιο προσόντων, στις απαιτήσεις για τη διασφάλιση της ποιότητάς τους, στην έκφρασή τους σε πιστωτικές μονάδες και στη φορητότητά τους, καθώς και στον τρόπο αναγνώρισης στις σπουδές και την απασχόληση.

- Η Ανοικτή Επιστήμη (Open Science) συγκαταλέγεται ανάμεσα στα νέα θέματα που αναδύονται στον χώρο της επιστήμης και της τεχνολογίας. Με τον όρο αυτόν νοείται το αντικείμενο, το οποίο συνδυάζει ενέργειες και πρακτικές με σκοπό α) να καταστήσει την επιστημονική γνώση ελεύθερα διαθέσιμη, προσβάσιμη και επαναχρησιμοποιήσιμη για όλους, β) να διευρύνει τις επιστημονικές συνεργασίες και τον διαμοιρασμό

πληροφοριών προς όφελος της επιστήμης και της κοινωνίας, και γ) να ανοίξει τις διαδικασίες δημιουργίας της επιστημονικής γνώσης, της αξιολόγησης και της επικοινωνίας με κοινωνικούς φορείς πέρα από την παραδοσιακή επιστημονική κοινότητα.

- Η Ανοικτή Επιστήμη περιλαμβάνει όλους τους επιστημονικούς κλάδους και τις πτυχές των ακαδημαϊκών πρακτικών, μεταξύ των οποίων και οι βασικές και εφαρμοσμένες επιστήμες, οι φυσικές, οι κοινωνικές και οι ανθρωπιστικές επιστήμες, και στηρίζεται στους ακόλουθους βασικούς πυλώνες: την ανοικτή επιστημονική γνώση (κώδικας, δεδομένα, ιδέες, πληροφορίες, επιστημονικά αποτελέσματα και δημοσιεύσεις), τις ανοικτές επιστημονικές υποδομές, την επιστημονική επικοινωνία, την ανοικτή συμμετοχή κοινωνικών φορέων και τον ανοικτό διάλογο με άλλα συστήματα γνώσης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ήδη διαμορφώσει τη δική της πολιτική για την ανοικτή επιστήμη, η οποία περιλαμβάνει όλες τις φάσεις της ερευνητικής διαδικασίας από την επιστημονική ανακάλυψη και την επιστημονική ανασκόπηση έως την αξιολόγηση της έρευνας, τη δημοσίευση και την προβολή των αποτελεσμάτων της. Ο ακρογωνιαίος λίθος της είναι η ανοικτή πρόσβαση σε δημοσιεύσεις και σε ερευνητικά δεδομένα.

- Στην Ελλάδα, στο πλαίσιο του ψηφιακού μετασχηματισμού σε μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα, έχουν προγραμματιστεί έργα όπως είναι α) η ενίσχυση των εθνικών υποδομών και των ψηφιακών υπηρεσιών έρευνας, β) η ανάπτυξη και η διάθεση λογισμικού έρευνας, γ) η ελεύθερη διάθεση και επαναχρησιμοποίηση ερευνητικών

δεδομένων που παράγονται από δημόσια χρηματοδότηση, δ) η υιοθέτηση εθνικής στρατηγικής ανοικτής επιστήμης για την Ελλάδα και ε) η ανοικτή πρόσβαση των ερευνητικών υποδομών. Από τα πέντε (5) αυτά έργα το δεύτερο και το τέταρτο βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη.

- Με τον όρο οικοσύστημα καινοτομίας (innovation ecosystem) νοείται ένα δίκτυο πανεπιστημίων, συνεργαζόμενων επιχειρήσεων και άλλων οργανισμών (ερευνητικών ιδρυμάτων, κρατικών φορέων), το οποίο αποσκοπεί στην τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία, από πλευράς νέων προϊόντων, υπηρεσιών ή/και διαδικασιών. Μέσα σε ένα οικοσύστημα καινοτομίας, η δημιουργία αξίας ξεπερνά εκείνη που θα μπορούσε να δημιουργήσει κάθε φορέας μόνος του. Ένα οικοσύστημα καινοτομίας διαθέτει ορισμένα διακριτά χαρακτηριστικά, όπως είναι η ετερογένεια των συμμετεχόντων (δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς, από διάφορους κλάδους), οι οποίοι δρουν με σκοπό να παραχθούν προϊόντα και υπηρεσίες καινοτομίας που προκύπτουν ως αποτέλεσμα της δραστηριότητας του δικτύου.
- Διαχρονικά καταγράφεται η προσπάθεια των πανεπιστημίων για ενίσχυση του τρίτου πυλώνα της αποστολής τους, ο οποίος περιλαμβάνει ενέργειες και πρακτικές για την εμπορική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων τους. Στις προσπάθειες αυτές περιλαμβάνονται η ενίσχυση της εφαρμοσμένης έρευνας, η εκπαίδευση ως προς την επιχειρηματικότητα, η μεταφορά τεχνολογίας, οι θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων, οι επιχειρηματικοί διαγωνισμοί κ.λπ. Η ΕΥΑ, στη σχετική μελέτη που διενήργησε πρόσφατα, διατύπωσε συστάσεις προς τα πανεπιστήμια που αφορούν τη στρατηγική εστίαση στο θέμα της καινοτομίας, την παροχή κινήτρων, ανταμοιβών και υποστηρικτικών μηχανισμών για τις δραστηριότητες καινοτομίας του ακαδημαϊκού προσωπικού, τη συνεργασία με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη από το ευρωπαϊκό οικοσύστημα καινοτομίας και την ενίσχυση εκπαίδευσης σε θέματα επιχειρηματικότητας σε όλα τα προγράμματα σπουδών.

Στο προφίλ των ελληνικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης προστίθενται και άλλα νέα χαρακτηριστικά που αφορούν κυρίως τον αναβαθμισμένο ρόλο που διαδραματίζουν στην οικονομική, αναπτυξιακή και κοινωνική διαδρομή της χώρας καθώς και τον ταχύτερο βηματισμό τους προς τις διεθνείς εξελίξεις. Τα νέα αυτά χαρακτηριστικά προέρχονται από τις δράσεις που αναπτύσσουν στα ζητήματα της ανοικτής επιστήμης, τη συμμετοχή τους στα οικοσυστήματα καινοτομίας και τη διεύρυνση των μορφών παροχής και αναγνώρισης της εκπαίδευσης για την απόκτηση πρόσθετων δεξιοτήτων.

Μέρος Γ'

Οι δράσεις διασφάλισης ποιότητας της ΕΘΑΑΕ και η βελτίωση της ποιότητας των πανεπιστημίων

Τα συμπεράσματα της εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης

Τα συμπεράσματα από την εξωτερική αξιολόγηση και πιστοποίηση των Εσωτερικών Συστημάτων Διασφάλισης Ποιότητας (ΕΣΔΠ) καταγράφουν για άλλη μια χρονιά τις σημαντικές βελτιώσεις που επέφερε η λειτουργία τους στο οικείο Ίδρυμα. Οι βελτιώσεις αφορούν κυρίως στη συστηματική παρακολούθηση των ακαδημαϊκών λειτουργιών μέσω των θεσμοθετημένων διαδικασιών ποιότητας, την ανάπτυξη της κουλτούρας ποιότητας στο Ίδρυμα και κυρίως τη συντριπτική αποδοχή από το σύνολο της ακαδημαϊκής κοινότητας των διαδικασιών της εξωτερικής αξιολόγησης του Ιδρύματος από τους εμπειρογνώμονες. Θετικές αλληλαγές σημειώνονται στις πρώτες προσπάθειες εφαρμογής της εσωτερικής αξιολόγησης των προγραμμάτων σπουδών στο πλαίσιο λειτουργίας των ΜΟΔΙΠ και η προσπάθεια οργάνωσης της εσωτερικής επικοινωνίας μεταξύ ΜΟΔΙΠ και Τμημάτων.

Πέραν των ανωτέρω βελτιώσεων εντοπίστηκαν και κάποιες αδυναμίες, που αναφέρονται στη συνέχεια, και οι οποίες οδήγησαν τις ΕΕΑΠ να διατυπώσουν σχετικές συστάσεις, όπως: το έλλειμμα ενσωμάτωσης του συνόλου των λειτουργιών του ΑΕΙ στις διαδικασίες διασφάλισης ποιότητας καθώς και της εμπλοκής των ενδιαφερομένων μερών, όπως φαίνεται από την περιστασιακή συνεργασία της ΜΟΔΙΠ με τους φοιτητές, τις ΟΜΕΑ των ακαδημαϊκών μονάδων και τις επαγγελματικές ενώσεις και τους εργοδότες. Αδυναμία εντοπίζεται και στην εφαρμογή του προγραμματισμού και της παρακολούθησης των ανθρώπινων και υλικών πόρων των ΑΕΙ, οι οποίοι υποστηρίζουν την ποιότητα λειτουργίας του και τη βελτίωσή της, καθώς παρατηρείται έλλειμμα λήψης αποφάσεων που βασίζονται σε πληροφορίες και δεδομένα. Το έλλειμμα διδακτικού προσωπικού τείνει να αποτελεί πάγια κατάσταση ενώ το έλλειμμα των υποδομών και ψηφιακών συστημάτων καταγράφεται ως περιστασιακή αδυναμία. Ειδικά η στελέχωση της ΜΟΔΙΠ, η εσωτερική της οργάνωση, η έλλειψη επαρκούς τεχνικής και διοικητικής υποστήριξης στην εφαρμογή της εσωτερικής αξιολόγησης, καθώς και τα θέματα ανεπαρκούς επικοινωνίας και συνεργασίας με τους εμπλεκόμενους στην ποιότητα, αποτελούν ακόμη τις βασικές αδυναμίες των ΕΣΔΠ.

Κατά την εξωτερική αξιολόγηση και πιστοποίηση των Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) παρατηρήθηκαν σημαντικές βελτιώσεις που αφορούν κυρίως στην εφαρμογή της φοιτητοκεντρικής προσέγγισης, στη διδασκαλία και τη μάθηση με την εφαρμογή ποικιλίας μεθόδων διδασκαλίας αλλά και στην αξιολόγηση των φοιτητών. Τα Ίδρυματα ανταποκρίθηκαν με ταχύτητα και

αποτελεσματικότητα στην προσαρμογή που χρειάστηκε να γίνει στις συνθήκες της πανδημίας και ανέπτυξαν ποικίλες μορφές ηλεκτρονικής μάθησης. Η εφαρμογή των συστάσεων της εξωτερικής αξιολόγησης της προηγούμενης περιόδου οδήγησε στην αναπροσαρμογή πολλών προγραμμάτων σπουδών κυρίως στο πλήθος και τον εξορθολογισμό των μαθημάτων ως προς το αντικείμενο των σπουδών και τη χρήση καλών πρακτικών από άλλα εθνικά και διεθνή συναφή προγράμματα σπουδών. Ωστόσο εντοπίστηκαν και αδυναμίες, οι οποίες οδήγησαν στη διατύπωση αντίστοιχων συστάσεων από τις ΕΕΑΠ. Οι τρεις περιοχές απαιτήσεων με τις περισσότερες παρατηρήσεις αφορούν στα θέματα σχεδιασμού και δομής των προγραμμάτων, στο μαθησιακό περιβάλλον ως προς την επάρκεια υποδομών, ασφάλειας και υπηρεσιών για τους φοιτητές, καθώς και στην ποιότητα και το πλήθος του διδακτικού προσωπικού.

Ειδικότερα, στις συχνότερα αναφερόμενες αδυναμίες των προγραμμάτων περιλαμβάνονται το ανεπείκαιο περιεχόμενο σε μαθήματα με μεγάλο αριθμό επικαλύψεων, η έλλειψη αναγνώρισης της αριστείας, η απομόνωση από κοινωνικούς εταίρους, η έλλειψη εξωστρέφειας και το ελλιπές δίκτυο συνεργασιών, το σοβαρό έλλειμμα μαθημάτων στα αγγλικά και ο ενίοτε δυσλειτουργικός οδηγός σπουδών.

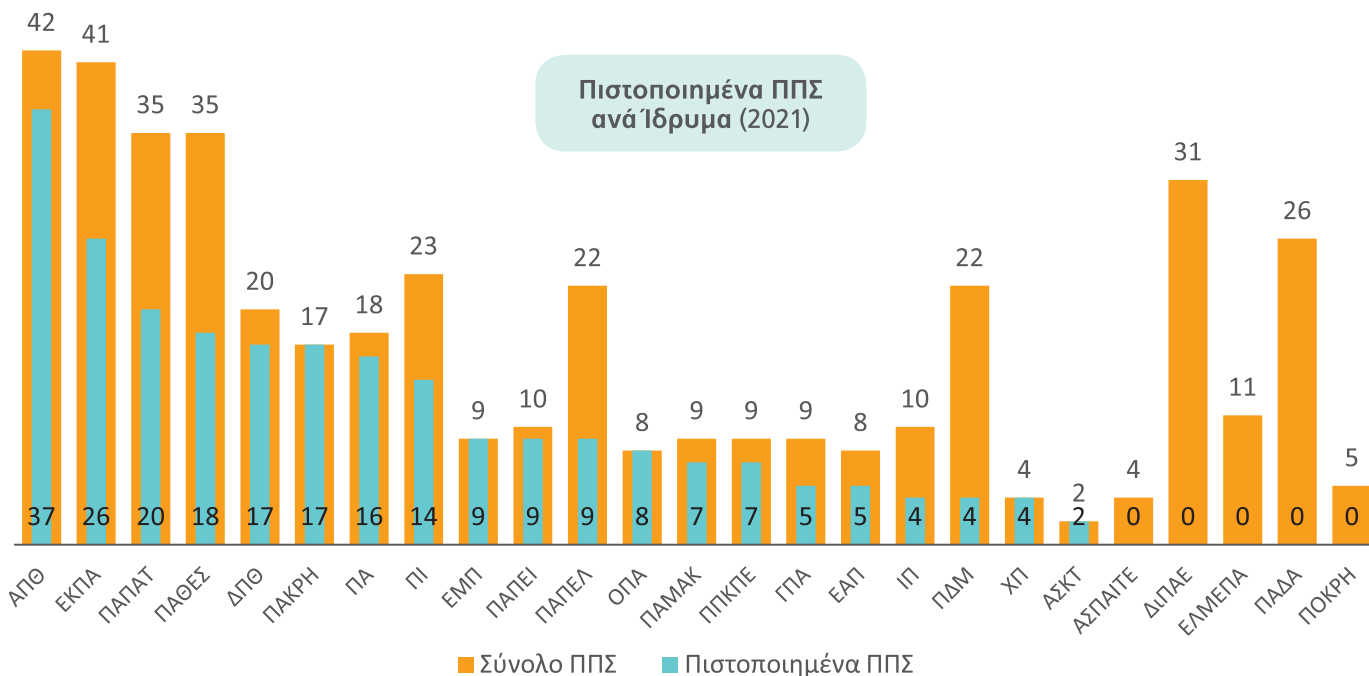
Στις αδυναμίες του διδακτικού προσωπικού αναφέρονται ο μικρός αριθμός διδασκόντων και ο μεγάλος φόρτος εργασίας τους, η έλλειψη κινήτρων εξέλιξης και το ανεπαρκές πλαίσιο επιμόρφωσης και υποστήριξης μέσω της καθοδήγησης, η ελλιπής ενίσχυση της έρευνας και της σύνδεσής της με τη διδασκαλία, η ανισορροπία των φύλων, το έλλειμμα προσλήψεων επιστημόνων κύρους από το εξωτερικό.

Οι συχνότερες αδυναμίες του μαθησιακού περιβάλλοντος σχετίζονται με τις υποδομές που θα πρέπει να βελτιωθούν/επεκταθούν και να συντηρηθούν, το ανεπαρκές αριθμητικά προσωπικό υποστήριξης, το έλλειμμα αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών, η μειωμένη χρηματο-

δότηση, θέματα υγιεινής και ασφάλειας των εγκαταστάσεων και η διασύνδεση με την αγορά εργασίας.

Σημαντική είναι η βελτίωση των Ιδρυμάτων και των σπουδών που παρέχουν, στην προσπάθειά τους να ανταποκριθούν στις αντίστοιχες απαιτήσεις της ποιότητας. Ωστόσο, σημαντική είναι επίσης και η απόσταση που

πρέπει να διανυθεί για την αντιμετώπιση αδυναμιών, κυρίως χρόνιου χαρακτήρα, που τα ταλαιπωρούν. Οι αδυναμίες των Ιδρυμάτων εμφανίζονται ως τα συμπτώματα της μακρόχρονης απουσίας συστημάτων ποιότητας, τα οποία, σήμερα, μπορούν να λειτουργούν στην κατεύθυνση της αντιμετώπισης προβλημάτων ή ελλείψεων και της πρόληψης αυτών.

Η ΕΘΑΑΕ, εστιάζοντας στο θέμα της σύνδεσης των σπουδών με την αγορά εργασίας, πραγματοποίησε σχετική μελέτη, η οποία είχε ως στόχο την ανάδειξη των ακαδη-

μαϊκών και επαγγελματικών προοπτικών των αποφοίτων των υφιστάμενων Τμημάτων, μετά τις συγχωνεύσεις Ιδρυμάτων του τεχνολογικού και πανεπιστημιακού τομέα.

Μελέτη της ΕΘΑΑΕ για τον ακαδημαϊκό χάρτη και τις προοπτικές απασχόλησης των αποφοίτων

Από την ανάλυση των στοιχείων που διενήργησε η ΕΘΑΑΕ με δεδομένα του υφιστάμενου ακαδημαϊκού χάρτη των Τμημάτων και Ιδρυμάτων, καθώς και του υποσυστήματος επιχειρηματικής ευφυΐας του πληροφοριακού της συστήματος ΟΠΕΣΠ σε συνδυασμό με τα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ, προκύπτουν τα εξής:

- (α) Θετική προοπτική απασχόλησης για αποφοίτους που ανήκουν στους επαγγελματίες του τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής, τους επαγγελματίες διοίκησης, τους επαγγελματίες υγείας και τους μηχανικούς.
- (β) Σχετικά θετικές ή ουδέτερες προοπτικές απασχόλησης για τους αποφοίτους επαγγελματιών όπως

κτηνίατροι, νοσηλευτές και μαίες, δάσκαλοι και νηπιαγωγοί, ιατροί, επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα, επαγγελματίες των επιστημών της ζωής, επαγγελματίες των φυσικών επιστημών και συγγραφείς, δημοσιογράφοι, επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα και επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα.

(γ) Λιγότερο θετικές ή και δυσμενείς προοπτικές για αποφοίτους που σχετίζονται με επαγγέλματα όπως βιβλιοθηκονόμοι, αρχειοθέτες και έφοροι αρχαιοτήτων, μουσείων, νομικοί, καθηγητές επαγγελματικής εκπαίδευσης, καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αρχιτέκτονες, τοπογράφοι, πολεοδόμοι, σχεδιαστές, καλλιτέχνες.

Η εισήγηση της ΕΘΑΑΕ για την κατανομή της ετήσιας δημόσιας χρηματοδότησης των ΑΕΙ

Η ΕΘΑΑΕ κατά το έτος 2021 πραγματοποίησε, για πρώτη φορά, μελέτη για τον καθορισμό κριτηρίων για την κατανομή της ετήσιας δημόσιας χρηματοδότησης από

το ΥΠΑΙΘ στα ΑΕΙ. Σύμφωνα με τη νέα οικεία νομοθεσία, το 80% της χρηματοδότησης κατανέμεται βάσει των αντικειμενικών μεγεθών των ΑΕΙ, όπως ο αριθμός

Κριτήρια για την κατανομή του 80% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης

των Τμημάτων, των φοιτητών, τα έτη σπουδών κ.λπ., ενώ το 20% της χρηματοδότησης κατανέμεται βάσει των επιδόσεων ή επιτευγμάτων των ΑΕΙ κατά το προηγούμενο έτος. Τα επιτεύγματα αυτά αποτιμώνται με ένα σύστημα μοριοδότησης δεικτών, οι οποίοι αναφέρονται σε πέντε άξονες της δράσης των ΑΕΙ: α) βασικοί δείκτες εκπαίδευσης και λειτουργίας του ΑΕΙ, β) αριστεία στην έρευνα, γ) διασύνδεση με την κοινωνία και την οικονομία, δ) διεθνοποίηση, και ε) ποιότητα του πανεπιστημιακού περιβάλλοντος.

Κριτήρια για την κατανομή του 20% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης

Η ΕΘΑΕ υπέβαλε στην Υπουργό Παιδείας την εισήγηση της για το έτος 2021, αφού προηγουμένως πραγματοποίησε πολλές σχετικές συναντήσεις με τα ΑΕΙ και σχετική διαβούλευση για την έκφραση των απόψεών τους. Η Υπουργός Παιδείας, στη διακριτική ευχέρεια της οποίας είναι η αποδοχή ή μη της εισήγησης, υιοθέτησε την εισήγηση του Ανώτατου Συμβουλίου της Αρχής και στη συνέχεια εξέδωσε την τελική απόφαση για την κατανομή της συνολικής ετήσιας επιχορήγησης προς τα ΑΕΙ.

Μέρος Δ'

Η στρατηγική και αναπτυξιακή δραστηριότητα της ΕΘΑΕ

Το 2021, η ΕΘΑΕ πραγματοποίησε σειρά επισκέψεων σε ΑΕΙ της περιφέρειας και της Αθήνας, συμμετείχε στις συνόδους των Πρυτάνεων και οργάνωσε πληθώρα ενημερωτικών τηλεδιασκέψεων για τα θέματα διασφάλισης ποιότητας και τα θέματα της αποτίμησης των επιδόσεων τους.

Η Αρχή πραγματοποίησε, επίσης, συναντήσεις εργασίας με φορείς του Υπουργείου Παιδείας και Υπουργείου Εργασίας με αντικείμενο την απασχόληση των αποφοίτων και υπέγραψε σχετικό μνημόνιο συνεργασίας με το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρωπίνου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ). Επιπλέον, η Αρχή συνεργάστηκε με την ΕΛΣΤΑΤ στο πλαίσιο κοινής ομάδας εργασίας που συνεστήθη με αντικείμενο την κοινή συλλογή

των δεδομένων Ανώτατης Εκπαίδευσης στη χώρα.

Η Αρχή πραγματοποίησε δεκάδες ενημερωτικές συναντήσεις μέσω τηλεδιάσκεψης με τα μέλη των ΕΕΑΠ στο πλαίσιο της εκπαίδευσής τους για τις διαδικασίες πιστοποίησης. Η ΕΘΑΕ αντάλλαξε απόψεις με τους εκπροσώπους επιμελητηρίων και επαγγελματικών ενώσεων για τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες της πιστοποίησης, καθώς και με φοιτητές κατά τη δημοσίευση πρόσκλησης για την εγγραφή τους στο Μητρώο Φοιτητών.

Τέλος, η Αρχή συνέταξε την έκθεση αυτοαξιολόγησής της για το διάστημα από το 2015 έως το 2021 και την υπέβαλε στην ΕΝQA εν όψει της πραγματοποίησης της εξωτερικής της αξιολόγησης.

Επίλογος

Η ΕΘΑΑΕ, κατά το έτος 2021, χειρίστηκε μεγάλα και καινούργια θέματα, ως απόρροια της αναβάθμισης του θεσμού και της επέκτασης των αρμοδιοτήτων της. Στον τομέα της διασφάλισης ποιότητας, η Αρχή επεξεργάστηκε και εξέδωσε νέα εξειδικευμένα πρότυπα ποιότητας για τα νέα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών και για τα ξενόγλωσσα προπτυχιακά, καθώς τα τελευταία αποτέλεσαν νέο θεσμό στην προπτυχιακή εκπαίδευση που παρέχουν τα ΑΕΙ της χώρας μας. Η ΕΘΑΑΕ προσάρμοσε τις διαδικασίες εξωτερικής διασφάλισης ποιότητας στις συνθήκες της πανδημίας, καταρτίζοντας σχετικούς ειδικούς κανονισμούς και πραγματοποιήσε, χωρίς καθυστερήσεις, 103 νέες πιστοποιήσεις Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών και Εσωτερικών Συστημάτων Διασφάλισης Ποιότητας των ΑΕΙ, σύμφωνα με τις ανειλημμένες υποχρεώσεις που είχε από το προηγούμενο θεσμικό της πλαίσιο. Επιπλέον, ανέπτυξε και επέκτεινε τη συνεργασία και την επικοινωνία της με τα ΑΕΙ συμμετέχοντας σε ειδικές συναντήσεις και τις συνόδους των Πρυτάνεων λαμβάνοντας ανατροφοδότηση για τις δράσεις διασφάλισης ποιότητας και μεταφέροντας σχετικές πληροφορίες και τεχνογνωσία για αυτές.

Η Αρχή, κατά 2021, εγκαινίασε μια νέα περίοδο τόσο στη λειτουργία της, όσο και στις δράσεις διασφάλισης ποιότητας με τη συμμετοχή των φοιτητών, μετά από τη σχετική νομική πρόβλεψη. Το Συμβούλιο Αξιολό-

γησης και Πιστοποίησης περιέλαβε στη σύνθεσή του και έναν προπτυχιακό φοιτητή, ενώ συγκροτήθηκε για πρώτη φορά το Μητρώο Φοιτητών, το οποίο αποτελεί τη δεξαμενή για τη συμμετοχή φοιτητή στις Επιτροπές Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης.

Η Αρχή, στον τομέα της συμβουλευτικής της δράσης και της παροχής γνώμης προς το αρμόδιο Υπουργείο, επεξεργάστηκε και υπέβαλε εισηγήσεις για θέματα τα οποία αφορούν στον σχεδιασμό της στρατηγικής για την Ανώτατη Εκπαίδευση, τη διαμόρφωση του ακαδημαϊκού χάρτη και την προοπτική των αποφοίτων. Επιπλέον, θέσπισε και δημοσιοποίησε ειδικά κριτήρια για τη διατύπωση γνώμης περί μεταβολών των ΑΕΙ και των ακαδημαϊκών τους μονάδων και επεξεργάστηκε και δημοσιοποίησε κριτήρια για την κατανομή της ετήσιας δημόσιας χρηματοδότησης των ΑΕΙ με αντικειμενικούς και ποιοτικούς δείκτες.

Τέλος η Αρχή, κατά το 2021, σε μια πορεία λειτουργικής αναβάθμισης και ωρίμανσης, ανέπτυξε ακόμη περισσότερο την επιστημονική και επιχειρησιακή της ικανότητα με τη μελέτη νέων θεμάτων, τη διερεύνηση των διεθνών εξελίξεων στην Ανώτατη Εκπαίδευση και τη συγκέντρωση της εμπειρίας και των απόψεων τόσο των Ιδρυμάτων, όσο και άλλων ενδιαφερόμενων φορέων για την επίτευξη υψηλής ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση της χώρας μας.

Τα όργανα διακυβέρνησης της ΕΘΑΑΕ

ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΘΑΑΕ

(01/01/2021 – 31/12/2021)

Πρόεδρος

Περικλής Α. Μήτκας
Καθηγητής του Αριστοτέλειου
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Αντιπρόεδρος

Γεώργιος Χρούσος
Ομ. Καθηγητής του Εθνικού
και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Μέλη

Γεώργιος Δουκίδης
Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Χρύσα Κουβελιώτου
Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου
George Washington (ΗΠΑ)

Άγγελος Χανιώτης
Καθηγητής στο Ινστιτούτο Προηγμένων
Μελετών (Institute for Advanced Study)
Princeton (ΗΠΑ)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΘΑΑΕ

(01/01/2021 – 31/12/2021)

Πρόεδρος

Περικλής Α. Μήτκας
Καθηγητής του Αριστοτέλειου
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Αντιπρόεδρος

Κωνσταντίνος Μπουραζέλης
Ομ. Καθηγητής του Εθνικού
και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Μέλη

Αναστασιάδης Σπύρος
Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης

Λυγερού Ζωή
Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Πατρών

Νυχάς Γεώργιος-Ιωάννης
Καθηγητής του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Στογιαννίδου Αριάδνη
Καθηγήτρια του Αριστοτέλειου
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Τσαμάκης Δημήτριος
Ομ. Καθηγητής του Εθνικού
Μετσόβιου Πολυτεχνείου

Φουντεδάκη Αικατερίνη
Καθηγήτρια του Αριστοτέλειου
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Χάληρης Ιωάννης
Καθηγητής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

Χιόνης Διονύσιος (έως 4/5/2021)
Καθ. του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης,
κοινός εκπρόσωπος των επιμελητηρίων

Δρ. Γεώργιος Μπαρδάκης (από 14/6/2021)
Πολιτικός Μηχανικός, κοινός εκπρόσωπος
των επιμελητηρίων

Φίλης Αστέριος (έως 4/5/2021)
Φοιτητής του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου
Εκπρόσωπος φοιτητών
από το Μητρώο Φοιτητών της ΕΘΑΑΕ

Κωνσταντίνος Τσουρέλης (από 8/7/2021)
Φοιτητής του ΕΚΠΑ
Εκπρόσωπος φοιτητών από το Μητρώο
Φοιτητών της ΕΘΑΑΕ

Γενική Διευθύντρια

Δρ. Χριστίνα Μπέστα

Η έκθεση είναι διαθέσιμη ηλεκτρονικά
στη διεύθυνση www.ethaae.gr

Συντελεστές Ετήσιας Έκθεσης 2021

Γενική επιμέλεια έκδοσης

Καθηγητής Περικλής Α. Μήτσας
Πρόεδρος

Γενική οργάνωση, επιστημονική επιμέλεια και συντονισμός ύλης

Δρ. Χριστίνα Μπέστα
Γενική Διευθύντρια

Τεχνική επιμέλεια

Δρ. Νικόλαος Γεωργιάδης
Προϊστάμενος Διεύθυνσης Πληροφοριακών
Συστημάτων και Τεκμηρίωσης

Συγκέντρωση, επεξεργασία υλικού και συγγραφή κειμένων

Δρ. Λουκάς Ν. Άννινος
Εξωτερικός συνεργάτης

Γεωργία Κωστοπούλου
ΜΑ, Προϊσταμένη Τμήματος Γραμματειακής
Υποστήριξης και Επικοινωνίας

Δρ. Πέτρος Σταυρουλάκης
Εξωτερικός συνεργάτης

**Εθνική Αρχή
Ανώτατης Εκπαίδευσης**
Hellenic Authority
for Higher Education

www.ethaae.gr
e-mail: secretariat@ethaae.gr

εηρα.

**Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

